

Kommunala pensionärsrådet (KPR)

Datum	2022-02-10
Tid	Kl. 09.00 – 11.40
Plats	Distanssammanträde
Justering av protokoll	Justerare är ordförande Niklas Säwén och Staffan Sollén.

Närvarande

Eila Nilsson	Finska föreningen
Kjell Olofsson (<i>vice ordf.</i>)	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Aagoth Lögdahl	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Stefan Aronson	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Staffan Sollén	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Ann Norberg	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Berit Andersson	RPG, Riksförbundet Pensionärs Gemenskap
Eva Wikman	RPG, Riksförbundet Pensionärs Gemenskap
Lasse Brandhammar	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Margret Bergström	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Niklas Säwén (<i>ordf.</i>)	(S) kommunstyrelsen
Christina Nordenö	(S) kommunstyrelsen
Niklas Evaldsson	(V) kommunstyrelsen
Åsa Ulander	(S) kommunstyrelsen
Mikael Westin	(S) kommunstyrelsen
Tom Emanuelz	(M) kommunstyrelsen
Caroline Grafström	kommunsekreterare

Inbjudna

Marie Lissäng	förvaltningsdirektör, vård- och omsorgsförvaltningen
Hans Wiklund	projektledare, vård- och omsorgsförvaltningen
Helena Wersén	HR-chef, vård- och omsorgsförvaltningen
Anita Bdioui	verksamhetschef, vård- och omsorgsförvaltningen
Daniel Lundberg	utredare, kommunstyrelsekontoret
Katarina Nilsson	processledare, barn- och utbildningsförvaltningen
Birgitta Rosén	skolvolontär

1 Mötets öppnande

Ordförande Niklas Säwén öppnar mötet och hälsar alla välkomna.

2 Val av justerare

Att jämte ordföranden justera protokollet väljs Staffan Sollén.

3 Dagordning

Dagordningen godkänns med justeringen att sju övriga frågor läggs till angående idrottspolitisk strategi, studiebesök äldreboenden, gratisbad seniorer, regionens folkhälsoprogram i kommunen, ”Ankis guldkant” och digitalisering.

4 Föregående protokoll

Läggs med godkännande till handlingarna. Det noteras i sammanhanget att Gudrun Engströms fråga om maten på Skottsundsbacken inte kom med till protokollet.

5 Vård- och omsorgsförvaltningen informerar

Projektledare **Hans Wiklund** ger rådet en uppdatering om Nära vård. Det har slutits en ny överenskommelse mellan SKR och regeringen som pekar ut programområden och reglerar hur arbetet ska bedrivas. Statliga bidrag betalas ut för arbete med frågan. Programmet har varit sjösatt sedan juni 2021 och det börjar nu hända saker på olika fronter. En aktuell fråga är hur kan man följa utvecklingen och veta att det blir någon förändring. Hur mäts t ex förändrade förhållningssätt?

Projekt som är på gång i Sundsvall:

- Barnsäker 0-6 år - Fånga upp psykosociala riskfaktorer innan barnen börjar skolan.
- Trygg och nära vård för personer i LSS-boenden. Det finns luckor mellan kommunen och regionens arbetssätt - arbete för att förbättra samverkan.
- Hospice - förebygga psykisk ohälsa hos barn som förlorat en förälder. Samarbete för att säkra trygg och säker återgång till vardagsliv.
- Indal-Liden - fördjupad samverkan i området. Regionen vill öppna provtagningsrum i Liden så patienter inte behöver åka till hälsocentral för provtagning. Medborgardialog ska inledas och landsbygdsutvecklare och lokalt råd är involverade.
- Ny modell för nattsköterskors skiftgång i Matfors och Stöde. Tre snurrande skift kväll och natt.
- Undvika sluten vård – god vård i hemmet i större utsträckning.
- Volontärverksamheten - nu ett färdigt koncept. Pensionärsorganisationer involverade och snart inbjuds pensionärsföreningar att delta.

HR-chef **Helena Wersén** berättar om äldreomsorgslyftet som är en statlig satsning med syfte att höja kompetensen hos personal och chefer som arbetar inom äldreomsorgen. Kommunen

tilldelades 35,9 mnkr 2021. Hittills har ca 6 mnkr använts. Medlen är begränsade att användas till lönekostnader för medarbetare som kompetensutvecklas, alltså för studier med lön. Medlen kan alltså inte gå till finansiering av utbildningar. Förvaltningen arbetar med att möjliggöra ännu fler utbildningar och använda en större del av statsbidraget.

Aktiviteter inom äldreomsorgslyftet:

- Undersköterskeutbildning - samarbete med vuxenutbildningen utöver reguljärt kursutbud. Tre grupper.
- Undersköterska validering och reguljär - Vuxenutbildningens kursutbud som ger validering till undersköterska
- Handledare steg 1-3 - Vård- och omsorgscolleges handledarutbildning.
- Språkombud - återupptas under 2022 efter paus på grund av pandemin.
- Språk och förberedande vårdutbildning - syfte att stärka upp språkkompetensen. Satsning under 2022 blev tyvärr inställd p g a för få sökande.
- Ledarskapsprogram Umeå universitet - 4 olika delkurser ger 30 högskolepoäng. 18 enhetschefer går programmet.

Många anställda med annat modersmål kommer in som vikarier och därför har man även börjat arbeta med språktester vid rekrytering. Vård- och omsorgsförvaltningen återkommer till KPR med fördjupad information om språkombud.

Förvaltningsdirektör **Marie Lissäng** berättar att kompetensförsörjningen är en stor utmaning och att det är viktigt att enhetschefer uppmuntrar till utbildning. I sommar blir det ett nytt tillägg i socialtjänstlagen som ska säkerställa att den som har hemtjänst erbjuds en fast omsorgskontakt. Fr o m juli 2023 är det krav på att denna kontakt ska vara utbildad undersköterska.

Helena informerar om personalvaccination kopplat till Covid-19. Hon berättar att det är en mycket komplicerad fråga och det har gjorts olika bedömningar i olika kommuner. I Sverige är all vård frivillig så vi kan inte tvinga någon att vaccineras. Arbetsgivare får ställa frågan om vaccinering men arbetstagare kan välja att svara eller inte svara. Svaret får sedan inte sparas. I Sundsvall uppmanas anställda att vaccinera sig och ges även möjlighet att göra det under arbetstid. I övrigt arbetar man med arbetsmiljöfrågor och information och det läggs stort tryck på efterlevnad av hygienregler och rutiner. Marie förtydligar att man fortfarande kan smitta andra även om man har vaccinerats. Därför är det mycket viktigt att personalen håller sig till hygienrutiner och inte kommer till jobbet med symptom. En fjärde dos vaccin för bl a hemtjänstpersonal är på gång i mars.

Fråga ställs om kartläggning har gjorts om hur många som har vaccinerats. Helena svarar att man inte får göra en sådan kartläggning. Ordförande Niklas berättar att förvaltningen initialt hjälpte till med vaccinationssamordning för personal och att många då valde att boka tid.

Fråga ställs om det fortfarande finns restriktioner som bl a kan påverka rådets studiebesök på äldreboenden. Marie svarar att restriktionerna inom vård och omsorg fortsätter med säkra besök och användning av skyddsutrustning.

Verksamhetschef **Anita Bdioui** ger en uppföljning gällande några av punkterna i 10-punktprogrammet. Ett uppdrag är att utveckla träffpunkterna, en frivillig verksamhet för personer i pensionsålder. Träffpunkter finns i Nacksta, Kvissleby, Skönsmon, Stöde och på Alnö och nu planeras det även för ny verksamhet i Indal och Matfors. I Indal söker man en lämplig lokal och i Matfors kommer Träffpunkten ligga i servicehuset, i hemtjänstgruppens tidigare lokal. Träffpunkterna bedrivs i samarbete med föreningsliv i närområdet och förvaltningen har skickat ut brev till dem som skulle kunna vara tänkbare samarbetspartners. 19 föreningar har svarat och under våren genomförs träffar i de geografiska områdena. I Skönsmon får verksamheten nya lokaler och utökar samverkan med hemtjänsten. Många äldre är ensamma hemma och behöver stöd att ta sig till träffpunkt. Därför ska man inventera hur många som har ”aktivering” i hemtjänstbeslut. Många brukare har inte det och genom uppsökande verksamhet kan man undersöka om de skulle vilja ha aktivering och kan tänkas vilja komma till en träffpunkt.

Ett projekt om insatser för finsktalande äldre i kommunen har bedrivits under ett antal år och nu finns en finsk avdelning på Kristinelund. Det har också öppnats en finsk träffpunkt med aktiviteter på tisdagar och då får även finsktalande i eget boende delta.

Träffpunkterna bemannas inte alla dagar i veckan. Det är fyra personer som arbetar i verksamheten och ytterligare en person ska anställas. Idag sker samarbete med bl a pensionärsorganisationer kring aktivitetsutbudet. Kommunen får inte annonsera om aktiviteterna men information går ut i månadsblad och på hemsida och det finns även en Youtube-film som presenterar verksamheten. Öppettider på Träffpunkterna är kl 9-16.

Fråga ställs om träffpunkten i Kvissleby har stängts. Anita svarar att det är stängt på grund av omstrukturering av lokalerna.

Fler platser på aktivitetscenter för demenssjuka är också ett uppdrag i programmet. Tilldelning av plats sker genom biståndsbeslut. Det finns tre aktivitetscentra idag i Nacksta, Skönsberg och Stöde. Nu öppnas ett i Kvissleby för att få spridning i olika geografiska områden så att resan till och från inte ska bli för lång. Det kommer anställas specialistundersköterskor med kunskap och spetskompetens om demens och om man har tur med rekryteringen startar verksamheten redan i mars.

Anita ger också information kopplat till den mediala kritiken om boendemiljön på Lindgårdens korttidsboende. Hon menar att man tar kritiken på största allvar och att förvaltningen kommer utreda om det finns brister. Anita förtydligar att personer bor på ett korttidsboende i upp till 14 dagar i väntan på annat beslut, t ex bostadsanpassning eller på att få flytta in på särskilt boende. Förvaltningen inreder lägenheten och möblemanget kan då upplevas lite mer spartanskt. I särskilt boende har man med sig egna möbler och saker och detta gör att boendemiljön blir mer ”hemtrevlig”. Personalen brukar uppmana till att ta med egna personliga saker. Förvaltningen ska nu se över hur man kan skapa mer hemtrevnad på korttidsboendet.

Fråga ställs om status för utökat TV-utbud på äldreboenden. Marie svarar att det fortfarande pågår tekniskt arbete i ett flertal av boendena. Det finns alltså boenden som inte har ett större TV-utbud. Inköp av TV-boxar kommer göras och kostnaden läggs på de boendes hyra.

6 Information om kollektivtrafik

Utredare **Daniel Lundberg** informerar rådet om olika kollektivtrafikfrågor. Hållplatsutrop ingår i gällande trafikavtal med trafikoperatören Nobina som undertecknades 2021-05-21. Det har varit problem med dataunderlagen kopplat till utropen samt komponentbrist. Testning utförs nu och målet är att systemet ska fungera under första kvartalet av 2022.

Daniel redogör för försäljning av seniorkort 2019-2021. 2020 sjönk försäljningen drastiskt men har återhämtats fram till september 2021. Variationerna är främst kopplade till pandemin. Man kan inte göra någon direkt koppling till prishöjningarna i december 2020 och juni 2021. När det gäller antal bussresor totalt i Sundsvall så kan man se två tydliga trender. Under sommaren går resandet ner och under 2020-2021 minskade det kraftigt. Detta ställer till med bekymmer då det ger drastiskt försämrade intäkter. Daniel beskriver resandeutvecklingen totalt och i jämförelse med seniorresorna. Det visar på en sjunkande trend under pandemiåren.

Fråga ställs om siffrorna stämmer med det verkliga resandet. Daniel svarar att det gör det med säkerhet då det är reella siffror från systemet som registrerar alla resor.

Linjenätsförändringar - En analys genomfördes under 2019 och de föreslagna förändringarna i analysen ska utredas vidare och finansieras. Just nu är inga förändringar av linjerna inplanerade utan är främst kopplade till Hållplats stenstan.

Fråga ställs om framtida fri bussåkning för pensionärer mellan kl 9-14. Daniel svarar att frågan har diskuterats inom Din Tur och sådana ställningstagande finns med i arbetet med nytt trafikförsörjningsprogram.

Daniel berättar att politiken har återställt besparingskravet på kollektivtrafiken. Uppdraget var att sänka kostnaderna med 8 mnkr samt öka intäkterna med 5 mnkr. Besparingsarbetet har påbörjats under förra hösten och lett till att vissa linjer och turer har försvunnit, vilket lett till att samhällsservicen har minskat. Kostnader för drivmedel har ökat och intäkter har minskat under pandemin. Det återställda besparingskravet betyder att inplanerade neddragningar inte behöver verkställas.

Fråga ställs om hur stor intäktsökning höjningen av seniorkortet har gett. Daniel svarar att man kan se viss ekonomisk effekt av sänkt subventionering men att det är ett komplext pussel av olika intäkts- och utgiftsposter. Det är svårt att redovisa separat.

7 Bostadspolitiska programmet

Utredare **Daniel Lundberg** inleder med att beskriva utgångspunkterna för programmet. I Lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska varje kommun med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen. Sundsvall har en handlingsplan för bostadsförsörjning som gäller 2016-2021. Riktlinjerna gäller fortfarande men behöver uppdateras och aktualiseras på grund av den förändrade bostadsmarknaden.

Daniel går igenom några punkter i gällande riktlinjen och beskriver sedan den ständigt pågående processen för bostadsförsörjning: framtagande av underlag - analys - förslag till riktlinjer - samråd - remissprocess - antagande i fullmäktige – uppföljning. Vidare beskriver han arbetets genomförande under våren 2022. Ett konsultföretag ska analysera underlagsmaterial, intervjua sakkunniga och föra dialog med regionen och berörda kommuner. De kommer sedan ta fram förslag på riktlinjer och handlingsplan som fastställs i en beslutande workshop med tjänstepersoner och skickas på remiss till Länsstyrelsen och region Västernorrland. Slutligt antagande i fullmäktige planeras till maj eller juni.

Exempel på analysmaterial i arbetet är demografisk utveckling, hushållsutveckling i kommundelar, analys av bostadsbehov för särskilda grupper, marknadsförutsättningar mm. Riktlinjerna ska formulera mål för bostadsförsörjningen, redogöra för planerade insatser och hänsyn ska tas till nationella och regionala mål.

Fråga ställs om bostadsförsörjningsmålen nås kopplat till befolkningsprognosen. Daniel svarar att det inte ser så ljusst ut att nå de satta målen.

Fråga ställs om pensionärsrådet kan få ta del av materialet. Daniel svarar att förslaget kan skickas ut på remiss till rådet och konsultföretaget kan också kontakta några representanter för intervjuer. Kjell Olofsson och Lasse Brandhammar anmäler sitt intresse att medverka.

8 Information om skolvolontärsverksamheten

Processledare **Katarina Nilsson** och skolvolontär **Birgitta Rosén** är inbjudna till KPR för att berätta om volontärverksamheten i skolan. På initiativ av Christina Falhammar och Birgitta Rosén startades verksamheten i liten skala på Hagaskolan 2012. Sedan togs kontakt med pensionärsföreningar och verksamheten har vuxit till ca 100 volontärer (före pandemin) på 27 kommunala skolor och friskolor. Idag är ca 60 volontärer beredda att gå ut i skolorna när smittspridningen avtagit.

Det är pensionärer från olika yrkesgrupper som deltar i skolarbetet som ett stöd, antingen genom att följa en klass eller en lärare, genom läxhjälpssarbete eller som rastvärd. Engagemanget är frivilligt och sker på eget initiativ. Volontären väljer de timmar och dagar som man kan vara i skolan och det sker i samråd med skolan och läraren. Man har ansvar inför rektor och alla volontärer lämnar utdrag ur belastningsregistret.

Verksamheten organiseras inte genom någon förening men det finns två huvudansvariga (Birgitta och Christina) som samordnar upplägget. I uppstarten fanns även sponsorer för att kunna skapa en hemsida. Volontärerna träffas regelbundet för att umgås och dela erfarenheter. Katarina, som är barn- och utbildningsförvaltningens kontaktperson, berättar att hon deltar på träffarna och hjälper till med det praktiska som t ex bokning av lokaler, fika och gäster (exempelvis nämndsordföranden). Kommunen står för kostnaderna vid träffarna och volontärerna får även lunch på skolan när de är där.

Volontärverksamheten är värdeskapande genom att stödja och bidra till barns och ungdomars framtid. Birgitta berättar att det är ett roligt och uppskattat arbete som också är bra för det egna välbefinnandet. Generationsmötena berikar och flera rektorer och lärare uttrycker det är

”guldkant” i skolvardagen. Vara kommun har tagit kontakt med kommunen för att höra hur verksamheten organiserats.

9 Övriga frågor

Idrottspolitisk strategi

Ordföranden Niklas informerar om att pensionärsrådet kommer vara remissinstans inför att förslag till strategi ska behandlas politiskt av kultur- och fritidsnämnden under våren.

Studiebesök äldreboenden

Ordförande Niklas och Mikael Westin har diskuterat möjligheten till studiebesök och troligen kan det ske senare i vår, dock tidigast i april. De kommer föra dialog med vård- och omsorgsförvaltningen och återkomma med besked. Eventuellt kan besöken utformas annorlunda jämfört med tidigare.

Gratisbad seniorer

Stefan Aronson frågar hur det blir med gratisbaden under hösten. Kultur- och fritidsnämndens ordförande Niklas Evaldsson berättar att nämndbeslutet gäller fram till april. Senast i juni ska förvaltningen lämna en utvärdering om hur nyttjandegraden och kostnader sett ut. I juni kan det bli beslut om eventuell permanentande av satsningen. Stefan menar att pensionärsorganisationerna kunde ha informerat sina medlemmar om gratisbaden i större utsträckning. Niklas instämmer i att det är en utmaning att nå ut med information men att det är många seniorer som utnyttjat gratisbadet.

Regionens folkhälsoprogram i kommunen

Lasse ställer fråga om hur Sundsvalls kommun kommer arbeta med folkhälsofrågorna och om någon person är särskilt utsedd till uppdraget. Ordförande Niklas berättar att det är många inom kommunen som arbetar med folkhälsoinsatser; kultur- och fritid, socialtjänsten, räddningstjänsten och skolan. Ansvar för det strategiska folkhälsoarbete ligger på kommunstyrelsekontoret via ”Ett Sundvall som håller ihop”. Han vet dock inte vilken tjänsteperson som är kopplad till regionens program, men att det har informerats om regionens rapport i Social ReKo, då kopplat till Nära vård.

Fråga om ”Ankis guldkant”

Tom Emanuelz tar upp frågan om att en person (”Ankis guldkant”) som bedriver olika aktiviteter vid kommunens äldreboenden nyligen har fått problem att fortsätta verksamheten. Detta för att det inte finns ramavtal. Mikael Westin menar att det funnits situationer tidigare då extern verksamhet har varit godtyckligt upphandlat och att det är viktigt att det görs korrekt. Han lovar att undersöka vad som har skett, om något kunde ha gjorts annorlunda och sedan återkoppla till KPR.

Utbyggnad Solhaga

Mikael Westin informerar om status för utbyggnaden. Beslut om byggstart togs i november och utöver själva nybyggnationen så byggs boendet om för förbättrad hantering av återvinning, logistik mm. När det gäller ombyggnation vid Alnösol behöver förvaltningen uppdatera kostnadskalkylen som är gammal. Det är osäkert om detta påverkar tidplanen.

Digitalisering välfärdsteknik

Lasse Brandhammar ställer fråga om hur det går med digitalisering inom vård- och omsorg och tekniska lösningar vid äldreboenden. Mikael Westin berättar att upphandlingar på gång och projektet i Liden fortgår. Det är viktigt med synpunkter från KPR så att det blir bra och enkla lösningar för de som ska använda digital välfärdsteknik. Ordförande Niklas informerar om att han tar med sig digitaliseringsfrågan inför beredningen av stormötet i maj.

Niklas avslutar sammanträdet med att berätta att budgetprocessen har inletts. Under våren arbetar partierna med sina budgetförslag som läggs fram vid fullmäktige i juni. Eftersom det är valår fattas slutgiltigt beslut om budgeten efter valet. Niklas meddelar att rådet kommer bjudas in till ett analysseminarium den 21 februari kl 13.15 där tjänstemanalysen presenteras. Seminariet spelas in så det kommer gå att ta del av det även i efterhand.

Nästa KPR-sammanträde:

Datum: 19 maj 2022

Tid: 09.00

Plats: Kommunhuset, kommunfullmäktigesalen.

Justeras:

Niklas Säwén (S)
Ordförande

Staffan Sollén
Justerare

Caroline Grafström
Sekreterare